

Edasi

„ЭДАСИ“ ежен. орган восток. секции
П. К. Р. К. П. и Сев.-Западн.
... Вуюр П. К. Р. К. П. ...
В. К. Р. К. П. и Вост.-Балт. бюро Гести жетт. хаалефанджа.
Ленинград, Фонтанка 27. Arvutud kella 10-7.
Telefonid: Toimetuse — 533-86, trükituba — 171-41.

Annustuste ja tellimiste hinnad

Annustamine	Tellimine
esimesel lül. 3 r. kul.	1 kuu 1 rub.
viimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rub.
keskmisel „ 6 „ „	1 kuu 1 kuu — 50 kop.
l. har. afut. 20 f. „	aasta — 5 rub. 50 kop.

© Kirjast. ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.

Nr. 36 (2236)

Needel, 13. veebruaril 1925

8. aastakäit

Verised sündmused Portugaalias.

Meeleavaldajate kottupõrkamine politseiga.

Pariisi, 11. veebr. Gila oli Lis-jabonis ülijuur meeleavaldus valitsuse vastu. Kui paljumaruline meeleavaldajate jalg liginis sijaasjade ministereiumi majale, keegi inimeste hulgaist wistas ootamatalt pommi hoonet kaitsewate soldatite päle. Mitu soldatit ja 8 meeleavaldajat said haawata. Wahirühm arwates, et jalg tungib ministereiumi kallale, andis kogupaugu, mille tagajärjeks said salgas paljud surma ja raskesti haawata.

Maru Saksamaal ja Hollandis.

Berliini, 11. veebr. Tugew maru sünnitas palju kahju Rheini äärestes Rühri maakondades ja Hollandis. Kohati on rikutud raudtee ja telegraafi ühendus.

Enneolemata wihamawaling Austraalias.

Melbourni, 11. veebr. Kogu Austraalias sajab 10 päewa jooksul enne-nagemata walingud wihma, mis ahwarda-wad tõstis uputust wälja kutsuda. Tõed tsufid üle kallaste.

Rumeenia ilmariitide pih-tide wahel.

Agitaator.

Wiini, 11. veebr. Besfaraabia asjade minister Inkulets jötis Rooma, et läbirääkida Itaaliaga Besfaraabia kohta käiwa protokollu ratifitseerimise üle. Ses juhtes, et propagandat Rumeenia huwide eest teha Besfaraabia küsimuses, Inkulets peatab ka Londonis ja Pariisis.

Kõwendawad sisemist kaitset.

Wiini, 11. veebr. Rumeenia ministrite nõukogu sõjawäe reorganiseerimise küsimuse arutamisel tunnistas tarwiliks kõwendada maa wõitlusjõude, nijaama reorganiseerida sõjawäe luuramiste teenistust, et kindlustada sõjalise luuramise ja kaitsepolitsei ühestõotamist.

Hõfle arreteerimine.

Berliini, 11. veebr. Endine Marxi kabineti posti- ja telegrafi minister Hõfle arreteeriti ühenduses Barmati asja paljas-tamistega. Hõflet jüüdistatakse alkaemafu wõtmises, samuti ka ameti disiplinaari rik-kumises.

Hõfle wõttis ühel Barmati ühendusse käiwalt pangalt suured summad meelehäd, mille vastu andis pangale laenu posti-walitsusest. Hõfle arreteerimine on raske löök tektpartei, mille liige oli Hõfle.

Katoliiklaste kottupõrge kom-munistidega Marjelaises.

Pariisi, 11. veebr. Katoliiklaste pidulisel miitingul Marjelaises oli kottu-põrge kommunistidega, kes wastumele-awalduse korraldasid, kus 20 inimest haawatu said. Politsei arreteeris hulk inimesi. Walitsuse ettepanekul liikkas parlament 350 häälega 250 hääle vastu määrata ajaks edasi Marjelaise sündmuste arutamise.

Banfiirid näitawad küüji.

Pariisi, 11. veebr. Ajaleht „Sour-nal“ teatab, et nõukogude saatfond pööras Prantjuse walitsuse poole palwega, et Nõukogude tšherwontsi Pariisi börsel koti-weerima hakataks. Prantjuse walitsus jetaas, et tema nõus jeda tegema ainult sel põhjusel, kui nõukogude walitsus wõ-tab oma päle kohustuse taju maksta Wene laenu omanikkudele.

S. N. W. Liidu ja Jaapani lähene misest.

Jaapani walitsus kinnitas lepingu S. N. W. Liiduga. — „S. N. W. Liit ja Jaapan peawad sõpradeks saama“.

S. N. W. Liidu mõju kaswamine.

Tokio, 11. veebr. „Dzaka Wai-nitshi“ kirjutab Jaapani-Nõukogude lepin-gut seletades: „Nreus, mida tutsus efile wäljamaal kuulujutt Nõukogude Liidu-Jaapani eht Nõukogude-Jaapani-Hiina-Saksamaa liidust, annab tunnistust Nõukogude Wenemaa suurest poliitilisest mõjust Euroopas, aga Jaapani mõjust — Kauges-Idas.“

Kui S. N. W. Liit täidab häätahtlikult Nõukogude-Jaapani kottulepet, siis wõi-wad S. N. W. Liit ja Jaapan juhtida oma wõimu sinna, kuhu aga iganes taha-wad. Teised tugewad riigid tunnawad siis tarwidusi kottulepet saamutada S. N. W. Liidu ja Jaapaniga kõigis rahwuswähe-lise poliitika küsimustes.

Nõukogude Wenemaa seisab praegu kindlalt oma rahwusliku olemise alusel ja tunneb oma kohustusi kui suurriik. Tema majandusliku elu kiire tervenemine on olse pörutaw. Poliitika ja majanduse alal wõi-wad Jaapan ja S. N. W. Liit oma tege-wust ühendada.

Ras Nõukogude ja Jaapani kottulepe toob S. N. W. Liidu-Jaapani-Hiina-Saksamaa ühendust, on raske ette ütelda, kuid meie rõhutame jeda, et S. N. W. Liit ja Jaapan peawad saama sõpradeks“.

Jaapani-Nõukogude leping on kin-nitatud.

Tokio, 11. veebr. Nõukogude-Jaa-pani leping kinnitati ministrite kabineti poolt ja arutatakse praegusel filmapiigul jala nõukogus. Schimada, kes tõlgina oja wõttis Pekingi läbirääkimistest, joidab Sa-haliini ühes sõja- ja laewawäe esitajatega, et koge päle lepingu ratifitseerimist (kin-nitamist) ettevalmistada Põhja-Sahaliini nõukogude walitsuse kätte andmist.

Pidulik bankett.

Tokio, 11. veebr. Jaapani-Nõu-kogude lepingu tegewuse puhul korralda-takse 15. veebr. pidulik bankett. Banketile kutsutakse kõik kabineti liikmed, diplomaat-liku korpusse esitajad, samuti Jaapani mit-mejuguuste ühistondliikude ringide esitajad.

„Saksamaa erakorralise komisjoni“ asi.

Prowokaatori Neumanni tunnistus

Leipzigis, 11. veebr. Täna kuulati üle prowokaator Neumanni, kes oli sõja-rewolutsioonilise komitee sekretäär. Ta seletas, et ta kuulis Kleinit, kes olewat olnud Kominterni esitaja ja Saksamaa kommunistliku partei keskkomitee liige ning seisis sõjawolutsiooni komitee keesotjas, nagu kommunistlik partei olewat saanud raha nõukogude Wenemaalt, misjagune summa ulatanud 200 tuhande dollari.

Päale selle annab Neumann seletusi sõjawolutsiooni komitee istanguteist.

Pärast peatab Neumann kompartei „korrarühmade“ üle, (rühmad, mis wal-wasid demonstratsioonide ajal korra-järele). Nendest rühmadest olewat kom-partei tahtnud luua hästi wäljaõpetatud sõjalist aparaati.

Hamburgi wäljaastumise ettevalmis-tusest seletab, et ta oli siis Kleine juu-res, kui Kemmel tegi temale aruande Hamburgi ülesastumise kohta. Neumanni seletuse järele saanud Kemmel esialgse korralduse wiia Hamburgi kommunistliku partei käst ülesastumise asjus. Päale selle saadeti Kemmelile järele uus käst ülesastumist seisma panna. Kuid Kemmel ei olewat jeda teist käsku kätte saanud.

Saksamaa kommunistlikus parteis erakorralise komisjoni ei olnud.

Kohtueimehe arupärimise päle seletab Neumann, et Saksamaa kommunistlikus

parteis ei olnud kunagi gruppi, mida oleks nimetatud erakorralise komis-joniks, waid see oli terroristide grupp, mille ülesanne oli häwitada waenlasi ja prowokaatore kompartei ridades. Käitsja näitas selle päle, et nimetus „Saksa-maa erakorraline komisjon“ on profu-röri wäljamõeldus.

Edasi teeb esimees korralduse nende dokumentide ettelugemiseks, mis konfis-keeriti kommunistlikult saadikult Steckerilt läbiotkimise juures. Käitsja Frenkel tähendab, et need dokumendid jaitis Steckerile prowokaator, sest Komintern eitab isikliku terrori.

Saksamaa kommunistlikus parteis oli eri jorganisatsioon, mille ülesandeks oli parteise tungimute prowokaatorite pal-jastamine. See organisatsioon wõitles prowokaatoritega, kogu nende kohta teateid, awaldas nende nimesid ine.

Kuid walitsuse prowokaatoritel nagu Neumannil — läks korda sinna sisse tungida, kus nad „esinesid äärmiste“ abinõudega, tehes ettepanekuid terrorist-likkude aktide toimepanekuks, kolera batilluste kaswutamiseks walitsuse liik-mete jurmamiseks ine.

Kõigist nendest ettepanekuteist teatafid nad kaitsepolitseile, mida olewat orga-nisatsioon hääks kiitnud. Sel wiisil tekkiski „Saksamaa erakorralise komis-joni“ protseis.

Teated Nõukogude Liidust.

Määratu suur elewaator.

Määratu suure elewaatori ehitamiseks Nikolajewi sadamasse asigneeriti 4½ mil-joni rubla. Elewaator ehitatakse Bugi kal-dale. Selle läbilaskmise wõimalus on 500 tuhat puuda päewas. Laew, mille laa-dungi suurus on 500 tuhat puuda, täjjen-datakse 5 tunniga. Kõik mehaanilised osad sellele elewaatorile walmistatakse nõuko-gude tehastes. Elewaator fawatsetakse wal-mis ehitada 2 aasta jooksul.

Bensiini tehased Watus.

Asnasta juhataja fm. Serebrowski tel-lis wäljamaalt kahe bensiini tehase sisse-seaded.

Naisterahwaste oluline wabasta-mine.

Selaterinoslawi tubermangu mitmes kü-las organiseeriti erilised komisjonid „kaa-saaitamiseks naisterahwaste olulisele wa-bastamisele“. Komisjonid seawad enes-tele ülesandeks ajutada ühistondlikke sõi-gimajafid, pesutodafid, lastemajafid ja sõi-mesid.

Uragaan Kalmõki stepis.

Asiraganist teatatakse, et Kalmõki stepi-des oli enneolemata tugew lumetuiust. Suu-red karjad sarwloomi jooksid uragaani eest warju otseides stepidesse laiali. Neid uuesti kottutoguda on peaaegu wõimata.

Wilhelmi uutused.

Berliini, 10. veebr. „Daily Telegraphi“ kirjajaatja, kes mitte kaua aega tagasi oli jutul endise keisri Wilhel-miga, teatab, et tema kõige juurema hu-witussega waatab uue üleilmse poliitika arenemist Puudutades Nõukogu-Jaapani lepingu küsimust, tähendas keiser, et Prant-jusmaa kaitseb musta tööliste huwifid, aga S. N. Wabariitide Liit kollaste oma, jamal ajal, kus Inglismaa ja Ameerika kaitsewad walge tööliste huwifid. Jutu-ajamise lõpul ei wõinud endine keiser tagasi hoida näitamist jelle hirmsa häda-ohu päle Nõukogu-Jaapani lepingus, mis ahwardab Lääne-Euroopa riite.

Petiste wabrik töötab.

Pariisi, 10. veebr. Rahwus-laste leht „Liberte“ trükkis ära ringkirja kommunistide töö kohta asumaadel, nagu oleks see saadetud Kominterni poolt Prant-jusmaa kommunistide partei juhile Cachi-nile. Reaktioonilised ajalehed trükkisid ära „ringkirja“.

„Humanite“ paljastab awalikult selle dokumendi walet ja näitab, et nii wormi-liselt kui ka siisulifelt käib see Kominterni töö põhimõtte ja metoodide vastu.

Hohenzollernid kindlustawad endid.

Berliini, 10. veebr. Hohenzollernid wõtsid weel ühe raskeuse Breifi riigikassja vastu. Kohus mõistis nende eraomanduseks weel faks suurt mõijat.

Poola kommunistide arreteeri-mised.

Warsjawi, 10. veebr. Presti-Vi-owskis arreteeriti 40 kommunisti, eesot-jas ringkonna komitee esimehe — Rõmars-figa. Leiti hulk kirjandust.

Lumetuiusid Norras.

Dsloft, 10. veebr. Norramaal molla-wad lumetuisud, mis kahju teewad tele-foni ja telegrafi liinidele. Kõngid mae-takse lume alla, sest lumepuhastajad on wõimeud lumega wõitlemiseks.

Gesti ei jega S. N. W. Liidu asjadesse.

Warsjawi, 11. veebr. Warsja wis wiibim Gesti wälisminister Pusta wõttis jutule Poola ajakirjanikke. Pusta tähendas, et Gestimaa püüab luua tihedat majanduslikku sidet Poolamaaga ja teatas, et warsti algawad läbirääkimised Poola-Gesti kaubalepingu sõlmimise kohta. Küsi-muse päle, millised wahekorrad on Gesti-maa ja S. N. W. Liidu wahel, teatas Pusta: Gestimaa on kõige kategoorilise-malt allatriiputanud oma otjust mitte segada S. N. W. Liidu asjadesse. Wene-rahwa vastu, kes on Gestimaa lähemaks naabrike, on Gestimaa sõbralikud tunded.

Ütlewad lahti.

Londoni, 11. veebr. Inglise ametlikkudes ringfondades kategoorilifelt liitatakse tagasi sõnum, kui oleks olnud Prantjusmaa ja Inglismaa wahel läbi-rääkimised, et uuendada 1912 a. sõjalist kottulepet.

Poolametlik sõnum ütleb, et Briti wa-litsus loeb Saksamaa sõjaristade maha-panemise ja Rõlni piirkonna küsimuse mitte seotud olema Prantjusmaa julgeoleku üldise küsimusega. Riisama ei taha Ing-lismaa Prantjusmaa julgeoleku küsimust siduda Prantjuse wõla reguleerimise küsi-musega.

Ingliste laewastiku manöwrid Singapuris.

Londoni, 11. veebr. Singapuri lähedal algawad 21. veebruaril Ingliste laewawäe suured manöwrid, millest oja wõtawad 3 laewastiku.

Kooperatsoon erakaupmehe ajamele.

W. R. P. keskkomitee viimane täiskogu koosolek pööras tähelepanu selle tööle, et meil ei tule loota era-kaubanduse kapitali päale, mõõdukes kooperatsoonist, sest era-kaubanduse kapital ei suuda kaubanduses midagi ära teha.

Mõnelt poolt on seda sel viisil hakanud seletama, et tarwis oleks era-kaubanduse kapitali toetada, võimaldada talle kergematel tingimustel krediiti, kergendada maksuformaat jne.

Sarnane waade on täiesti ekslik.

Muidugi ei tähenda see ka seda, et meie kaivateme nüüd era-kaubandusele surmahoopi anda. Meie lepime ainult sellega, et era-kaubanduse täieliselt kõrvaldame suurtähtsusest. On ju walmistus meie pääs, siis peab ka jagamine meie käes olema.

Mis puutub wäikemüügis, siis ei tööta meie ka siin uisa-päisa. Meie teame, et kaubanduslikus ringjoonluses on tarwis kandaalide wõrku. Seni olid nendeks kandaalides päämijelt era-kaubanduse kauplused. Ja siit ei saa meie veel era-kauplejat wälja lüüa, sest kuigi meie kooperatsooni kaswu näeme, on see ka ju sedawõrd wäikene, et ei suuda rahuldada turu nõudeid. Erakaupmeest on meil siin tarwis, kuid sellest ei järgne jällegi, et meie era-kaupmeest ka siin toetama peaks. Just ümberpöörult, et riigil raha wähe on, tuleb seda kasutada riikliku ja kooperatiivse kaubanduse päale. Kui meie aineliselt toetaksime era wäikekaupmeest, kiitaksime meie sellelajaga riiklikult ja kooperatiivset kauplust riigi toetuse ära.

Seda meie lubada ei wõi. Erakaupmees elab isegi ilma meie toetuse ja kaswab päalegi weel.

Meie ülesanne seisab siin selles, et jõuda niikaugele, et kooperatsoon ja riiklik kaubandus kiiremini edeneb, kui era-kaubandus. Alinult sarnasel juhtumisel wõime meie lõpuks turgu täiesti oma kätte wõtta ja wõime walitseda ka hindade üle. On ju meil teada, et era-kaubandus koikide wõimalikkude ja waimatute abinõudega hindasid kergitab, tarwitades selleks iga wähematki juhu ja nõrkust meie riiklikus ja kooperatiivses kaubanduses.

Ja selles hindade kergitamises asi oluliselt seisabki.

See on hoopis ühele linna ja maa wahel ja seni kuni meie turul wõimu oma kätte ei saa, seni spekulatsioon era-kaupmees ja püüab igapidi meie hindade

Side maa ja linna wahel.

Kuidas tõsta küla kooperatsooni.

Terwe rea küsimuste hulgas, mis üles tõusewad ühenduses linna ja küla wahelise hooletandmise küsimuses, on igatahes tähtsajamaks küsimus hooletandjate toetuse andmine küla mitmejagustele ühistegewuse harudele.

Kõige otjekohesemat kasu annawad ühisel küla kooperatsooni kindlustamisel, siis kui nad pööravad tähelepanu selle päale, et kooperatiivide juhatajad teesid aruandeid oma tegewusest liikmete-organisatsioonide ees.

Meil on palju sarnaseid kooperatiive, kus juhataste aruandmised organisatsioonide ees kas täiesti puuduvad, ehk ainult barwapeetaks. Sel juhtumisel ei laiene liikmete arm ja kooperatiivi autoriteet elanikkude sees ei tõuse, waid mõnikord isegi langeb.

On tarwis püüda töötada nii, et kooperatiivi tegewus oleks kui klaaspurgi all, mida igakülgselt wõib näha.

On tarwis wõidelda niijama nähtustega, millal ettemõttikud juhatajad awawad uust ettemõtteid tihtipäale ilma küsimuste arutamistega liikmete-organisatsioonide üldkoosolekul.

Sarnane ettemõttik kaubanduslik juureminek ei tohi aga ajel leida. Seda juureminekut tuleb wõhetada kooperatiivse juureminekuga, mis seisab selles, et iga tõsine uus algatus wiaakse siis ellu, kui teda toetab teadlikult liikmete mass.

Teisels pool küsimus küla kooperatsooni kõrgis nähtustest on kõige otjekohasemalt wõidelda wäljaminekuid isikliku koosseisu ülespidamises ja komandeerimise kuludeks. Siin on tingimata waja pöörata erilist tähelepanu oma juhataste liikmete töötajate päale. Küla kooperatsooni praktikas tihtilugu tuleb ette, et kõik kolm juhataste liiget on teatud igakuulise palga pääl. Kooperatiivi

normaalne tegewuse arenemise juures pole selle järele mingijugust wadadust, ümberpöörult — eriliselt kahjulikult mõjub ta töös. Seletame seda näitustega: Altkooperatiivil on 60 liiget, osakapitaal 150 kuni 200 rubla. Juhatus koosneb kolmest liikmest järgmiste palgadega — esimehele 50—70 rubla, juhataste liikmetele 30—50 rubla, ehk teistpidi, kogu juhataste liikmete pall teeb wälja umbes 110—170 rubl, kuna oma kapitalil on juur kõigest 150 kuni 200 rubla. Pääle selle on olemas mitmejagused teenijad: müüjaid, kassahoidjaid, raamatupidajaid, arwepidajaid jne. Tihtipäale sarnane kooperatiiv ei awa mitte ühte poodi, waid mitu poodi.

Sarnane mittenormaalne kooperatiiv laialipuhkemine mitmepoodiliseks, oma wäikeste rahajummade ja minimaalse liikmete arwu juures, pole muud kui fergemeelne ettemõttikus. Kooperatiivset tööst liikmete isetegewuse alusel — pole siin juttugi.

Kõikugused nähtused tuleb tööd algawas küla kooperatiivis lugeda enam kardetawaks ja nende wastu tuleb wõidelda sel teel, et ühiste wäljaminekute eelarwet ning juhataste ülespidamise kulufid eriliselt kokkupigistada, eelarwet eialgselt anda organisatsioonide üldkoosolekule läbiwaatamiseks, jamuti ei tohi juurendada omawoliliselt eelarwet ilma üldkoosoleku jellekohase nõusolekuta.

Kui nüüd ühisel küla kooperatsooni toetamises nendes mõnedes etteotsitud punktides üles näitawad küla kooperatsooni ehituses tarwilist tähelepanu, päale kohaliste walla, freisi parteikomiteede organisatsioonide, siis wõime olla wäljaspool kahklust selle üle, et kõrvaldame tema küljest terwe rida haiglasid kalduwusi. A. S.

poliitikat nurja ajada. Kuid asi ei seis mitte ainult hindade poliitika nurjaajamises, waid ka selles, et töölised ja teenijad õige tihtigi era-kaupmeest kooperatiivist paremaks arwawad, kes tunneb ka töölise ja teenijate maitset ning kaupluses alati sarnaseid kaupasid hoiab, mille järele nõudmine. Edasi läheb siin ka wõlgandmine palju kergemini, ilma wormalusteta, mis töölisel ja teenijal kiituse filmapildudel õige tähtis on. Tõsi, era-kaupmees teab, kellele wõlgu anda, teab, kuidas wõlga kätte saada, teab ka, et ta wõlg „sõbra mehe“ pärast ei anna, waid kaupadele „selle eest oma 8—10 protsenti (wähemalt) juure lihab.

Mis puutub aga era-kaubandusesse maal, siis on see meile weel palju tähtsam küsimus, kui era-kaubandus linnas. See küsimus on otjekohesem poimitud klassiwoitluse küsimusega maal.

Asi seisab selles, et nõukogude tingimuses wõib kulat maal kaswada ainult kaubakapitali arwel. Kulakul ei ole enam wõimalust maad osta, ta ei saa kehwiitid enam orjuselepingutega oma orjades muuta. Talle jääb järele ainult üks tee — kauplemine ja liitafu wõimine.

Maakaupmees on kulak, kes ostab üles tooresaineid, on talupoegadele wahemeheks loomade müügis, on küla wahetuspunkt, isegi pank, kes talupoegadele rasketel

minutitel kindlate tagatiste ja suurte protsentidega raha laenab.

Maakaupmees on meile wäenuliku jõe kaswamine maal, kes meie juurest ära kiub kestmise talupoja, orjastab kehwiit. Seepärast on arusaadaw, miks wõitleme meie nii pingutawalt kooperatsooni eest, kes peab era-kaupmehe ajamele astuma ning lihtwõidelda maal wäenuliku kooperatsooni joudude kaswu. R. L.

Kodanluse ühine wäerind Rumeenias.

Rõmu sünnitab Rumeenia Maniuse rahwusliku partei ülestuue, mis kutsus üles kõik organisatsioonid parteid ühisele ülesastuma walitsuse wastu. See ettepanek wõeti wastu opositsiooni esitajate üldisel koosolekul.

Bratiani walitsus püüis wõimul juba neljandat aastat ainult kõigi opositsiooni parteide omawaheliste lahtmõtete töttu. Bratiani pääministriks nimetamisel 1921 aasta lõpul ei kahelnud ükski erakond, et tema ajamele warsti teine walitsus tuleb. Kuid wastolud opositsiooniparteide wahel näisid olema nii suured, et waatamata mitmekordsetest katsetest ei läinud forda neid lahendada. Nii lõppesid näiteks läinud aastal läbirääkimised Transilwaania rahwuslaste ja zaranistide (talupoegade partei) wahel, mis alguses edulalt läksid, täielise nurjaminekuga. See ei ole ka imesitaw: Transilwaania rahwuslased esitawad elanikkude kodanliku-demokraatliku kihti, kuna talupoegade partei rewolutsiooniline on.

Viimajal ajal on aga neis parteides teatud muutused sündinud, mis õige tähtsat osa wõib mängida. Kõige päält lahus talupoegade parteist jelle parempoolsem tiim, püüdis kodanluse poole ja ei olnud rahul Luppup partei „enamliku“ kalduwusega. Muidugi, selle „juhataste“ järele muutus talupoegade partei ideeliselt tugewamaks, kuigi tema arwuliselt nõrgenes.

Ka Bratiani parteis — wabameelsete keskel tekkis lõhe. Sääs kujunes opositsiooniline fraktsioon, kes juba omal iselehte wälja annab.

Kuid päämine tähtsus on majanduslikudel ja poliitilistel raskustel, mis terawnewad iga päewaga ja lähendawad riiki paratamatule katastroofile. Ühendatud kodanliku walitsuse loomine — on viimane wõimalus Rumeenia kodanluse jellest katastroofist pääseda. Sellepärast wõib arvata, et ühinemine sünnib kõigi kodanlikkude opositsiooni parteide wahel.

Marxismi ärajalgamine 2. Internationaalis.

(Arwane marxistlik-leninismi ringis).

Joh. Mikkal.

Enne ilmasõja algust 1914 a. olid kõigis Euroopa suurriikides tugewad sots.-demokr. parteid. Saksamaa S.-D. parteis näituseks oli sõja algul 1.000.000 liiget.

Millega seletada niisugust wastolu, et tugewad sotsialistlikud parteid marssilistkule seifutahale selga pöörates ühe õõ sõjapooldajateks ehk schowinistideks said?

Enne kui selle juure ajada, tuleb wälja selgitada, misjagune oli põhimõtteliselt sõjajärgse II Internationaali ja suurriikide s.-d. parteide seifutah enne sõja algust.

Sõja I Internationaal soowitab 1867 a. Brüsseli kongressi resolutsioonis töölisele ideeranis sõja lahtipuhkemisel nende maal töõ seismajätmist.

Wana Intern. päänõukogu soowitab 1866 a. Austria-Preisli sõja algusel wastuõetud resolutsioonis sõjalise konflikt, kui kahe despoti omawahelise tüli päale waadata, ja juhust mitte mõõda minna lasta, et tekkinud seifutah proletariaadi wabastamiseks ära kasutada.

II Internationaal arutab sõjajärgse 8. kongressil ja wõtab wastu 8 otjust.

Pariisi kongress 1900 a. kohustab kõik sotsialistlikke parteid esitajaid parlamentides igajaguste sõjakrediitide wastu hääletama.

Stuttgardi kongress 1907 a. wõttis laialise sõjawastase resolutsiooni wastu, kus sotsialistide otjekohes ülestututakse sõja läbi tekkinud majanduslikku ja poliitilist

kihti selleks ära kasutama, et hullasid ülestõusmisele kutsuda ja sellega kapitalistliku korra langemist kiirendada.

Kopenhageni kongress 1910 a. kordab ettepanekut — sõjakrediitide poolt mitte milgil tingimustel hääletada.

Baaseli kongress 1912 a. Balkanite sõja ajal ahwardab oma resolutsioonis otjekohes revolutsiooniga, kui kapitalistlikud walitsused üleuroopalise sõja efile kutsuwad. Selles resolutsioonis tuleb ka Pariisi kommunaal 1871 a. meele, mida sõda imperialistide wahel wälja kutsus.

Kaks paar aastat mõõda ja kõige mõjuwam II Internationaali partei, Saksamaa S.-D. partei, hääletab oma parlamentliku fraktsiooni kaudu 4. aug. 1914 a. täieliselt sõja poolt (krediitide lubades). Seesama sünnib ka 2. det., kus 110 s.-d. p. jaabitud walitsusele uuesti sõjapidamises 4 miljoni marka lubawad. Alinult R. Liebknecht üksi hääletas wastu.

Kagu sellest näha, oli II Intern. nii palju, kui kongressi resolutsioonidest näha, sõja kohta kiiski enam-wähem marxistlik seifutah, eitades sõdasid ajumaade haaramise eest, keelates ära sõja krediitide eest hääletamast ja soowitades imperialistlikkudest sõdadest nende wäljatutsumisele kodubadele üle kaswada minna, ehk õigemini — proletariaadil iga sõda kodusjaks ümber muuta.

Kiipea, kui Austria Serbiale sõda kuulutas, segasid teised suurriigid ennast koge

hulka ja päalegi II Internationaali häälskiitmisel.

Internationaal wistas enesest seega kõik, mis tal weel marxismist järele oli, kõrwale, tallas kõik oma enese kongresside otjustes porisje ja asus täieliselt schowinismi seifutahale.

II Internationaali juhid, Plehanow, Rautski, Guesde, rääkimata teistest, teled seifutah juba enne sõda palju lähemal oportunismile kui marxismile olid. Internati. oli sellega marxismist täiesti lahti ütelnud ja asus kodanlusega blokki, et aga sõda wõidurikka lõpuni wiia. Sga maa soti. partei katus kõige abinõuga proletariaadi kodanluse sõjawarki ette rakendada, kaitsejõja hüüdfõnu üles seades.

Lenin kirjutas 1. nov. 1914 a., et II Internationaal on surnud ärawõidetud oportunismist. III Internationaali ülesandeks saab proletariaadi joudude organisimine kapitalistlikkude walitsustele päaletungimiseks, kodusjõja ettevalmistuseks koikide maade kodanluse wastu, poliitilise wõimu pärs, sotsialismi wõidu eest.

Rahwuswahelises sotsialismis oli olemas sõja algul nagu praegugi kolm woolu, 1) schowinistid, kes järjekindlalt oportunismi pooldasid ja kaitsejõid, 2) järjekindlad oportunismi kaitsejad, kes alguses oportunistide poolt täiesti loõdud said, aga uuesti (kirjutatud W. Ljitihi poolt det. 1914 a.) omi joudusid koguma hakkawad; 3) kõhtlejad ollesed, kes oportunistide sabas jõrgiwad, oportunismi teaduslikult marxistlikkude wäidetega kaitsta katjades.

Internationaali juhid asusid kõik isamaalase seifutahile, sellega imperialistlikku sõda õigustada püüdes.

Saksa S.-D. partei parlamendi fraktsioon lubab kodanlusele raha sõjapidamises, partei pää hääletandja ütles ennast igajagusest marxismist lahti, oma weergusid ainult schowinismi kaitsejatele pühendades.

II Internationaal kui niisugune juri sellega alatud surma, kui tema tugewamates parteides schowinism ja oportunism wõidule pääsesid.

Sündida wõis niisugune asi ainult seepärast, et teoreetiline wõitlus S.-D. parteides oma kõrgusel ei seismud, i. o. juhid olid ise teoreetiliselt tugewad, Plehanow, Guesde ja teised, aga massid ei olnud revolutsioonilise marxismi teooriaga tutawad, ei olnud sellega läbi imbunud.

Kiipea kui juhid kodanluse poole üle läksid, olid kõigi parteide (sotsialistlikud parteid II Internati.) juhtiwad seifutah schowinistide käes ja siis oli kerge kindralstaapide ja teiste sõjaagsete abinõudega, arusaajamat partei massi, kes intinriivset marxismi poole hoidis, sundida ijamaa kaitseks püssi kätte wõtma. See juhtus Saksamaal, niijama ka teistes riikides.

Engels ütles Wene schowinistide kohta, et iga wenelane jaades schowinistiks, saab kord tsaari maani kumardama. Sõja ajal wõis juba kogu II Internationaali kohta ütelda ja jedaama näeme praegu täiel mõõdul, kus II Internationaal kodanluse kõige truima õuefoera oja etendab.

1914 a. pühitjes rahwusproletariaat 1. mai 25. aastal seifutah päewa. 1. mail 1915 a. keelab Saksa S.-D. partei oma seifuhääletandja kaudu 1. mai pühitsemise ära, muutes teda proletariaadi klassijou-

Sõjaline diktatuur Hispaanias.

Hispaanias juureneb iga päevaga terror kommunistliku partei vastu. Kõigis juuremates tööstuste keskkohtades püüab politsei partei aktiivsemaid tegelasi tinni ja heidab neid kümnete laupa vangikongidesse, kus nendega kõige tooremalt ümber käitakse. Kindral Primo-de-Rivera, diktatuur tunneb oma lähenevat lõppu ja pöörab nüüd foku oma viha ainjama tööse revolutsioonilise organisatsiooni vastu maal, kelle tähtsus ja oja järjekindlast tõuseb.

Enamus kodanlikest parteidest on monarhia poold. Kodanlikud wabariiklased, kes elavad wäljamaal, pääasjalikult Pariisis, lepivad ainult kirjandusliku „sõjaga“ funinga ja diktaator Primo-de-Rivera vastu. Mis puutub sotsialdemokraatidesse, siis töötavad need awalikult käsitades diktaatoriga, nüüd weel enam kui kunagi enne. Selgesti ifeloomustab seda fakt, et Hispaanias töötawad üldise ühijuse sekretäär ja sotsialistliku partei keskkomitee liige Robalero nimetati funinga käskijal riigiduniks.

Selle vastu on aga Primo-de-Rivera fise ja wälispoliitika tagajärjed niisord filmnähitawalt hukatusloowad Hispaaniale, et ifegi kõige mahajäänumad töötawad fihid waenulised on walgete kindralite diktatuuri vastu. Primo-de-Rivera ei toeta nüüd enam üfiski elanikude oja. Hispaania wägede täieline lüüasaamine Marokkos, mafude määratu juurenemine, majanduslik kriis ja juur tööpudus — see kõik awas töötawad filmad faskistliku walisfufe mõimetuse kohta.

Tööliste klafs kaotas uju nii kodanlikude, kui ka sotsialistlikusse parteisse, kes teda petfid. Minult kommunistlik partei ei tee ainult jönu, waid on tegelikult rõhute eest mõitleja, ega püüa toffuleppeid. Temal on Hispaania tööliste täieline poolehoid. Sellega on ka seletaw walisfufe meeletu wiha ja tagatufamine. Sest ainult kommunistlikus parteis näeb diktaator oma waenlast, kes on mõimas revolutsiooni organiseerima ja käputäie kindralite diktatuuri afemele proletariaadi diktatuuri seadma.

Samburgi mäsjust.

Berliinist, 11. weebr. Samburgi ülesastumise protsessis nõudis prokuröör Urbanfile kõrgemat fergendatud tingimustel karistust „riigi äraandmise eest“, nimelt 15 aastaks kindluswangi, aga Keppeni ja Lewit jelle jama tegude eest 12 ja 8 aastaks kindluswangi. Fredole „osawõtmi“ eest pani prokuröör ette 12 a. kindluswangi, Genfile 6 aastat, Saipanile ja Rühlele 5 a. kummagile, Esjerile 3 a.

Cestlased S. N. W. Riidus.

Parteilaste-estlaste koosolek.

11. webruaril oli Haridusmajas parteilaste-estlaste ülelinnaline koosolek, kus fm. Tamm efines ariandegä Leningradi kubermangu XXI parteikonwerentfist.

Koosolekul wõeti vastu järgmine rejosutfoon:

„Ära kuulates fm. Tamme aruannet Leningradi kubermangu XXI parteikonwerentfist, meie, parteilased-estlased, tunnistame täielikult õigeks konwerentfi otjuseid nii partei organisatsiooni kindlustamises, kui ka majandusliku elu korraldamises ja terwendamises.

Iga parteiliikme lähem ülesanne on neid otjuseid põhjalikult tundma õppida ja teostada.

Selgelt aru faades, misfugune määratu tähtsus on praegusel ajal kindla ja lahutamata fide me loomijel töölisteklasti ning lehwifute ja keskjalupoegade wahel, kus on eriti tähtis ka kultuur-hoolekandmine. Seepärast seab koosolek iga parteiliikme kohuseks teha laiemat agitatsiooni parteitute estlaste masfi hulgas, tõmmates neid üfiskult ja kollektiivseft „kultuur-fideme ühijuse“ liikmeks. See kohustus faagu iga parteiliikme parteilijeks ülesandeks.

Noorte elu.

Leningrad.

Ülelinnalise W. L. K. N. U. liikmete-estlaste agitpropkollektiivi töökawa weebruari teisel poolel.

Webruariku teisel poolel on ülelinnalises K. N. U. liikmete-estlaste agitpropkollektiivis ettenähtud arutamiseks kaks küsimust: „Punane maa- ja punane merewägi kui proletariaadi kants“ ja „W. L. K. N. U. Leningradi organisatsiooni kubermangu konwerents“. Efimine küsimus tuleb käsitufjele 15. ja 23. weebruari wahel, teine 21. funi 28. webruarini.

„Punane maa- ja punane merewägi kui proletariaadi kants: küsimuse walgustamine fümniib ühenduses Punase maa- ja merewäe 7 aastapäewaga. Käsitufje järgmijelt: 1) Punane maa- ja merewägi efimejed revolutsiooniliste mõitute faitsjad. 2) Punase maa- ja merewäe organisefirumise lühijefed peatusajajärgud. 3) Meie punasewäe ehitufe põhimõtted käesolewal alal (territoriaalsed kogumised jne.). 4) Punase maa- ja merewäe oja ja tähtsus meie rahwuswahelises imperialistlikes ümbruskonnas. 5) Partei ja Lenin kui Punase maa- ja merewäe ehitajad ja organisatoovid. 6) Noorte oja Punase maa- ja merewäe organiseerumises, ehitumises ja töös. 7) Komnoorfugu — laewastiku chef. 8) Gelfoja õppus. 9) Praktilised ettepanekud ühenduses hoolekandmifega j. m.

Materjaalidena tarwitada: Resolutsioonid ja raport 6. kongressil, Sof — „komnoorfugu laewastiku chef“, ja aruannete materjaalid.

Teise küsimuse — W. L. K. N. U. Leningradi organisatsiooni kub. konwerentfi küsimuse harutamisel tuleb ühingu üldiste

ülesannete ja faawutuste alusel käsitada raiooni konwerentfide töö kottumõtte materjale, niifama käsitada raioonides seiswaid ülesandeid ja faawutusi. Raiooni konwerentfi materjaalidest küsimuste kohta, mis seifid Leningradi kubkonwerentfi ees, tuleb üldijed ülesanded praktikalijelt teatud kollektiivi jaoks ümbertöötada. Materjaalidest tarwitada: raiooni konwerentfi resolutsioonid, W. L. K. N. U. kubfomi aruannet ja kub. parteikonwerentfi.

Need on siis küsimused, mis läbi tuleb wõtta käesolewa funi wiimasel poolel. Punase maa- ja merewäe aruandeks walmitawad ette fm. Saffart, Riisberg ja B. Pluff. Kollektiivide organisatooritel tuleb jelle eest hoolt fanda, et nende kollektiivif olewad agitpropkollektiivi liikmed kõik isangule ilmuvad. Järgmine istang peetakse ära tulewal teifip., f. o. 17. weebr. Pääle otjekoheste aruandjate peawa küsimusega tutvunema kõik kollektiivi liikmed.

Agitprop. kollektiivi büroo.

Meie noorte kohus on jätta jonn ja münd kodanlised wäärnähitused.

Leningradi kub.

Zifopeja noorte tegewuseft.

(Zifopeja afundus, Kingisfepa freis).

Zifopeja noortel on nende arenemifeks olemas kolm ajutust: W. L. K. N. U. kollektiiv, Mopri ring ja klubi, ehk n. n. lugemistuba. Töö fihit ja plaan on õige, kuid mõned ei taha temast aru faada.

Nii tahtis keegi noor W. L. K. N. ühinguft, mõjuwate põhjuste pärast wälja-

22. webruaril

ei jätta keegi tulemata

Haridusmaiia,

et kindlustada fidet maa ja linna wahel ning wõimaldada maale „Edafi“ faatmift.

minna, kuid koosolekul ei wästanud, milles need mõjuwad põhjusted seifawad. Mõni aeg hiljem näeme seda noort koolimajas „rõõmama“ kui harilikult olema. Sarnased noored paistab W. L. K. N. U. enefest armutalt eemale.

Komnoorpoolane peab olema igaühele eesfujus. Kuid on ka neid, kes olugi, et wäljapaistab arenenud noorena, ütleb lahti enda kohustuste täitumisel teatud filmapilgul, ülesnäidates fuulust Gesti jonn. Sarnane afi juhtus hiljuti Mopri piduõhtul kellegi A. B.

Zifopeja noored! Jätame wanad kodanliffe korra nähtufed ja jonn. Püüame töötada fm. Lenini poolt antud juhtumõtte järele. S ü f e r ä n.

Poliitilisi teadmisi omandate loondudes W. L. K. N. U. ümber.

Energilijelt tööle.

(Sadorje afundus, Tompi freis).

Ufunduses on terve rida ringe, nii kui punane nurl „Roit“, põllumajanduses, poliit-, laulu- ja näiteringid, päale selle on neil kõigil oma juhatused jne.

Kuid töö edeneb wifalt, päale efimeft algufe joowastust. Siiski ei tohi see nii olla, ning kõik need afutusjed peafid nii töötama haffama, et nad noori oma ümber koondaks. Noortel on aga waja hallist ajast päritud ufutombetef, tantfufõhtufef, joomifef lahti faada ja poliitilisi teadmisi omandada, milleks koonduda tuleb W. L. K. N. U. ümber ja punase nurga „Roitu“ ümber. S e p a - W e l l.

Noorte ühingu liikmed afunduses poliitiliste küsimuste selgitajad.

(Seretka-Luuga afundus, Luuga freis).

Lenini furma aastapäewal pidafid Lenini tegewuseft ettekandeid kohalised W. L. K. N. U. liikmed: W. Nikolai, A. Kalew, E. Päsfer ja E. Waaja. Pääle selle kõneles fm. A. Nikolai Wene keeles lühidalt Lenini poolt näidatud tööst. Kõnebe järele deklamefifid noorte ühinglased ja mõned lapjed revolutsioonilisi laule. Ohust jät kõigile hää mulje. R u l a j a

dude ülewaatamise ja demonstreerimise pühast kodanlufe pühaks.

Marfismist oli see niifama kaugel, kui üfs ilmateha teifefst meie tuntud ilma-ruumis.

II Internatsionaali juhifd äranähes, et 1905 a. algul üegi wäifekodanlus, ehk fiil aralt, juba föja wastu protesteerima haffab, faufuwad Intern. au päästa, nimelt oli tarwis Intern. üfifitud ofad üfs-teifega fübuda, et siis tergem olefs internatsionalismist lobifemifega tööliste hul- fassid kauem nimapidi medada. Selleks lasti wõstastitune pattude andeksandmife teooria wälja, et II Internat. juhtifid, kes kõik oma ifamaad kaifefid teiste maade fotsialistide wastu, fuidagi ühife teooria wäljatöötamifefle kottu fufjuda.

Saksa konfervatiivne profeffor Delbrück kirjutas kõige mõjuwamas kodanlufe kuurijas „Preufifche Jahrbücher“, et Saksa S.-D. parteil päale 4. aug. 1914 a. ühifit liini kodanlufega pahempoolfete wastu pidada tuleb, aga kõigi jelle päale waatamata peab tööliste partei fotsialistlikkude ideaalide juure jääma, fefst tol päewal, kui ta nendefst lahti ütleb, tekkib uus partei, kes omab wana programmi ja annab talle palju rohfem revolutsioonilife fuju.

Seepärast oli rahwuswahelises ulatuses tarwitik wähemalt fönades marfismi jälle toetama haffata, et siis ilufate fönadega tergem olefs kõige alatumalt marfismi õpetufe porisje tallamist jatkata ja teifeks töfiste marfistide ühinemife katfeid II Internatsionaalis tergem nurja ajada.

Trotski fejutofit ajafirjas „H. Czob“ oli farnane Rautskile ja teistefle jelleft leerift.

Rokfufwõttes wõib welda, et II Internatsionaal mitte jelles mõttes kottu ei warifenud, et ta omad rahwuswahelised ühendused föja läbi katkestada lasti, waid kottuwarifemine seifab jelles, et II Internatsionaal ennaft marfismist kui õpetufest täiesti lahti ütles ja oma enefe kongresside otjufed kõrwale wifkas.

Kõige tugewamad II Internatsionaali parteid Saksa S.-D. eesotjas müüfid endid täielijelt oma kodanlufefle ja haffafid wabatahtlikult kindralfaapide käfifuteks proletariaadi wastu.

Selleks, et jeda häbitawat fammu fuidagi teoreetilijelt õigustada, faufuwad II Internatsionaali waimlikud juhifd Rautski ja teifed foguni Marri wõlfida, püüdes näidata nagu olefs Marri endiste jõjade ajal proletariaadi jõjast ofawõtmi ifamaade kodanlufe kaifeks toetanud. Siin on ära fegatud rahwuslik-wabastumise jõjad, kus Marri ja Engels fefjugustes jõjades teatud progressi nägid (näitus: wõimalik fiina föda rahwuslufeks wabanemifeks wõõra ite alt). Teifeks ei ole revolutsiooniline marfism millegagi ennaft lahti ütelnud revolutsiooni föja toetamifefst.

II Internatsionaal ütles täiesti lahti Baafeli kongr. resolutsioonist, mille elluwõimifel Euroopa imperialistlik föda õige ruttu kodusõjaks oleks muutunud, fefst jelles resolutsioonis ettenähtud fejuford oli kõigis jõdiwates riikides tekkunud, oli olemas revolutsioonilif fituafioon täielikult. Niifugufe juhufe mõõdaminna lafmine oli II Intern. poliitiline furm, tema täielif üleminek kodanlufe riippe.

Et tähtfamate II Intern. juhtide fotsialismi äraandmifst seletada, jelleks kaufutakse ülesfäadida Rautski poofit mitu teooriat.

Efimefe pääletungimife teooria, mis jelles seifab, et meie tungiti kallale ja meie peame endid kaifsema, on kõige naeruwäärilijem.

Rautski kirjutab ajafirjas („Neue Zeit“) 2. okt. 1914 a. fönafönalt järgmifst: „Kõif on õigustatud ja kohustatud oma ifamaad kaifsema; tõfine internatsionalism seifab jelle õigufe õigustumifes. Kõigi rahwuste fotsialistidele, ka nendefle, kes minu rahwaga jõdiwad!“

On weel üfs „marfistlik“ fotsiaal-fchowinismi teooria. „Minu ifamaa wõit“ fiferendab kapitalistliku korro arenemist ja sellega fotsialismi läheneumist, kuna kaotus jeda edafi liitab, jellepärast siis kõik ifamaad kaifsema ja waenlasti (tema maade fotsialistide) häwitama.

Rautski seadis weel ultra imperialismi teooria üles, et S.-D. partei jõjast ofawõtmi õigustada.

II Internatsionaali juhifd kaufufid marfismi katte all föja wastu sellega wõidelda, et nad jõdiwate riikide kapitalistide fuidametunnistufe poole pöörafid, et nad föja maadehaaramife pärast ära lõpetaks jelle afemel, et proletariaati üles fufjuda föja wastu tegelikult wõitlema, föjariistu oma farnajate wastu pöörama. Rautskit tembelafid J. Mehring ja Roja Lueburg jelle eest libuts — „Mädchen für alle“.

1914 a. imperialistlik föda ei toonud kapitalistidele määratud jummafi fafudena kottu, waid lõhestas tööliste liikumife kaufas ajaks, teda rahwuswahelises ulatuses nõrgendades ja wõitlufe wõimetufst tehes. Toodi wälja weel põhjendufst, et ilmaföda on fiiski rahwuslik föda (milleks ainult ofalijelt Serbia föda Austria wastu

wõifks nimetada, mida meie W. S.-D. L. B. Berni konwerents ka alla kriipufas).

II Internatsionaali juhifd toetafid ilmaföjas klaffide kottuleppe teooriat, fef on oma maa töölijed ühinege kodanlufega jõjapidamifeks teiste riikide wastu jelle afemel, et tööliifi föja wastu ülesastuma fufjuda oma riigi kapitalistide wastu. Sotsiaal-fchowinism kaswas wälja oportunistimist II Internatsionaali juhtiwates parteides, kes oma teoreetifute-juhtide poolt enne föda feftrwal rahu ajal niitangele olid wõitnud, et marfism nendefle ainult fönade wulinaks jäi.

Määratu jõu oportunistidele ja fchowinistidele andis nende ühendus kodanlufega, kelle käes kõik riigi furweabinõud olemas olid ja praegugi on.

II Internatsionaali kottuwarimifefle aitas weel fef kaaja, et kõik tema tähtsamad parteid ainult awaliktu wõitlufst ofastid pidada, juhtide marfismist taganemifel ei juutnud wäife oja tööliifi, kes jellega päri ei olnud, nii ruttu wõitlufe wõimulifst pörandaalust organisatsiooni luua. Segin näitab oma wihufefes (Karl Legin, Saksa maa ametihijufte juht föja algul) kui truu kodanlufe õuefoer, fuidas ametihijufstes pahempoolfete wastu wõidelda tuleb.

Lõpufokfufwõite on fef, et marfismist taganemine II Internatsionaali kottuwarifemifef põhjufeks fai. Tõfijed marfistid fm. Lenini, Liebknechti ja Lueburgi eestwõttel afufid töölisteliikumife päästmifeks III Internatsionaali afutamifefle, kus meie Wenemaa revolutsiooniline S.-D. enamlaste partei oma teoreetilife kindlufe tõttu juba algufest juhtiwat oja etendama haffas.

Nõukogude maalt.

Kuld kümnerublaiste ümberwahtamine.

Rahanduse rahwafommisfariaat käsitsi kõigil hoiustajadel ümberaegselt kuld 10 rublaist vastu võtta, kas praeguse raha vastu vahetades (istutele, kellel nimestatud hoiustajas summasid — 9 rbl. 75 kop., teistele 9 rbl. 10 kop. makstes) ehk neid rahastid vastu võttes lugeda hoiusummadele juure.

Lenini kirjatööd Armeenia keeles.

Armeenia riigikirjastus hakkas välja andma Lenini kirjatööd Armeenia keeles.

Kunstlik siid puust.

Aserbeidžhani põllumajanduse rahwafommisfariaat hakkas katseid tegema kunstliku siidi valmistamisel.

Uute külanõukogude isetegewus.

Allpool seiswate nõukogu aparaatide ümberwalimised Pihwa kubermangus lõppesid alles hiljuti. Kuid juba nüüd külanõukogud ja wallatäidesaadwad komiteed näitavad üles elawat isetegewust.

Krasnojarski walla täidesaatev komitee (Porkhovi kreisis) seadis fiske alalise rewidendi tarwitajate ja põllumajanduse koöperatsiooni üle omas raioonis.

See on esimene koöperatiivide rewident. Tema kohuseks — olla kufis koöperatsiooniga, rewiderida, instrueerida küla koöperatori ja kõigil jündmustel teatada walla täidesaatev komiteesse. Wallatäidesaatev komitee järele läheb külanõukogu. Meletowski külanõukogu Pihwa kreisis, kofu kogudes täisfogu istangule, nõudis aruannet Wogolowski põllumajanduse ühisusest.

Selgus, et ühisusel on kolme aastase tegewuse wältel kõigest 37 liiget. Kõik nad olid juhatus ja rewisjoni kommisjonide liikmeteks. Külanõukogu tegi kindlaks, et põllumajanduse ühisus teenib ainult wäikest rühma „asjaarmastajaid“ ja otustas teda jalamaid likwideerida.

Raadio Karjalas.

Koodi komitee, kelle ülesandeks on organiseerida Karjala wabriki raadio fõprade ühisust. Komitee koosseisu kuulus wab: rahwafommisfari nõukogu esimees Hüllind, rahwahariduskommisjar Kõhlow ja Karjala partei ja nõukogu organisatsioonide esitajad.

Petrojowdskis, töölosi ruumis seatas üles wõimas raadio wastuwõtja Leningradi, Moskwa ja wäljamaa raadio-kontsertide wastuwõtmise jaoks.

Margantfi saat.

Margantfi raamulla saat Nikopolski raioonis kaswab iga kuuga ja ulatab 127 prots. ülesandest. Samal ajal suureneb töowiljalus. Selle tõttu on raamulla omahind alanenud 25 prots.

Raasta purtskaewud.

Uralskist teatatakse, Embeni nafta ettevõttes Dossoris algasid tegewust faks nafta purtskaewu, mis wäljakeidawad 25 tuh. puuda nafta ööpäewa jooksul.

Leningradi teated.

Telefon — tööliste raioonides.

Abonentide rohkus sunnib Leningradi telefonijaama kiire korras laiendada oma kommunaatorite mahutamist. Lõpetatakse uue 19.000 abonentide juurde kommunaatori fiskeadmisel, mida täiendatakse lühike aja wältel veel ühe 7000 abonentide kommunaatoriga. Lõpetatakse edaspidi jaama laiendamise kawa kallal. Ehitatakse raiooni jaamad 10 kuni 20.000 abonentide mahutamiseks. Esmesed järjekorras ehitatakse jaam Petrogradi poolele, siis Waski fiskearele ja Wiiburipoolele.

Telefonijaama laiendamist tehakse tööliste elumajade telefoniseerimise arwel.

60 protsenti laewadest ehitatakse Leningradis.

Kõrgem rahwamajanduse kommisjon ajus laewaehituse trusti wiaaastase plaani järelewaatamisele. Plaani aluseks pannakse keskkohta otus — ehitada 60 prots. laewadest Leningradi tehastes.

Leningrad arwudes.

Rahwa arwu poolest on Leningrad Euroopas kuundamal kohal.

Kes on Leningradi elanikud.

1924 aasta oktoobris oli Leningradis 1.213.000 inimest. Elanikkude arwu järele on Leningrad just samal astmel nagu 1897 aastal. Maakera linnadest, kus elanikkude arwu üle miljoni ulatab, on Leningrad 13. kohal. Kui aga võtta ainult Euroopa, siis on Leningrad 6. kohal.

Kui enne sõda linnas mehed enamuses olid, siis on praegu enamuses naised. Et wiimastel aastatel abiellu astumine õige kerge on, siis on abieluliste protsent õige kõrge. Teisel poolt aga hõlpsa lahutamise ja kõrge suremuse tõttu 1918—1922 aastatel on suurenenud leskede ja lahutatute protsent.

Sotsiaalse koosseisu poolest jagunevad Leningradi elanikud (siia hulka ei kuulu mitte töötatöölised) järgmiselt: tööli 38,6 prots., teenijaid 32 prots., koduteenijaid

5 prots., waba elufutjelisi 1 prots., pere-mehed palgatöölised 0,7 prots., pereme-heb ilma palgatööliseta 9,2 prots., inwa-liidid, pensionärid, riigi kulul ülewälpe-tawad jne. 12,9 prots.

Astas tuli 10 tuhande elaniku pääle abiellumisi 12,6 prots., jündinuid 26,5 prots. ja surinuid 17,5 prots.

Abiellumine on nüüd faks fõrda suurem enne sõjaegest, jündinuid seisab enne sõja-egest talapinnal ja suremus, mis 1918 kuni 1922 aastatel haruldajest kõrgel oli, on nüüd palju madalam enne sõjaegest.

Eriti alaneb Leningradis laste suremus ja tiisfufe läbi suremine. Rii oli 1914 aastal 0—1 aastaste seas suremus 100 lapse päält 25, meie Leningradiga 13,8. Tiisfufe läbi jurid 10.000 elaniku hul-gast 1914 aastal 33,5, nüüd aga 29,8.

Hakkeli mootorwedur.

Leningradi tehastes ehitatud mootorwedur ei anna alla wäljamaa omadele. — Kiiruse juhtes löi töit kawatteta-wad kiirused üle. — Arwatama 1000-tonnilise maksimaalse kaalu asemel — weab 1500 tonni.

Neil päewil jõudis Leningradi prof. Hak-kel, kes wiibis Leningradi tehastes walmis-tatud mootorweduri proowimisel.

Nõukogu mootorweduri kallal tehtud kat-seb, mis korraldati sõidul Leningradist Moskwasse ja Moskwa raudteefõlme teedel, õigustasid täielikult mootorweduri pääle pandud lootusi.

Mootorwedur, mida ehitati Leningradi töölised oma tehastes, on tehniliselt parem kui wäljamaa — Lemonesjowi mootorwedur, mis ehitati Sakjamaal.

Baremalt arwatud sõidurongi koosseisu webamaks 1000 tonni raskuse asemel we-das mootorwedur 50% protjendi wõrra rohkem. Kiiruse juhtes sõidab mootorwedur kiiremalt kui auruwedur.

Nüüd, kõneleb prof. Hakkeli — „on mootorwedur teel tagasi Moskwa Leningradi. Kohale jõudes on waja teha tema juures teatud muudatused ja remont. Mootorwedur warustatakse dünamomeetrilise waguniga, mis wõimaldaks weduri mees-konnale wälja pressida mootorwedurist mak-simum tema wõimsusest. Remondi ja täien-duste lõpul korraldatakse uus proowisõit Moskwasse, selle järele antakse ta üle teede-kommisfariaadile eksploateerimiseks.

Neil päewil algab prof. Hakkeli Leningradi tehastes neljatiuhiliste mootorweduri — kanta-reisijate weo, kauba, reisijate ja mandõwri — ehitamist. Teede-kommis-fariaat andis uue tellimise 15 mootorweduri ehitamiseks, mis ehitatakse nimelt Leningradi tehastes, sest jään on sellekohased abinõud olemas. Pääle selle on Leningra-dis olemas kõrgesti kvalifitseeritud töölisi ja tugew kaabr teaduslik-tehnika töölisi.

Kirjandus.

„Klassiwoitlus“ klassiwoitlusest.

Gestimaa kom. partei ehituse (Kom. Znt. Gesti fetsiooni) häälekandja „Klassiwoit-lus“ hakkas jaanuaris, nagu toimetust teat-tab, faks fõrda uus korralikult ilmuma. Ja ka jaanuaris ilmusid faks nummrid.

Seda filmas pidades, et Gestimaa kom-munifliku partei esitajad „Edafis“ ei tihta Gesti olude walgustamiseks fulge pihku wõtta, wõib ainult nimetatud kuulirjas üffiksalisfali fakkisid leida nende fulest Gesti töölisklassi ja tema partei wõitluste kohta. Faktide kõrwal wõib leida ka arwustawaid märkusi, mille ülesandeks pääasjalikult „Edafis“ selle kohta ilmunud kirjatükide fiju ümberlõkkamine. Mitte üffikute wõit-lusnähtuste, waid wõitluse üleüldise hinda-mise asjus.

Mõned lühikesed märkused „Klassiwoit-lusest“ jutlustawad klassiwoitluse õpetuse kohta:

„Klassiwoitlus“ nr. 48 mahutab üffik-sjalisfali kirjelduse 1. detj. jündmuste kohta S. E. fulest. Arwatamasti tunneb autor

wõitlustäiku waga hästi. Rogu kirjeldusest fäib aga punase joonena läbi autori arma-minc, et kaotus tuli töölisklassile a i n u l t seepärast, et ta ei oskanud sõjariistadega ümber fäia. Kõrwõttes ütleb S. E. tu-lewiku kohta: „fõil jõud fõondada waen-lase l a w a j õ u täieliseks häwitamiseks.“

Järgmises numbris (49) leidub artikkel D. R. fulest fama wõitluste kohta, kus eeskätt katjutakse sellega nende wõitu waielada, kes nimetawad 1. detj. ülesastu-mist blankifiliks, et nad „oskawad wae-walt blankismi wälja ütelda“. Tegelikult ei too D. R. ühtegi faktisfili ümberlõkka-mist „Edafis“ awaldatud hindamise kohta, kus blankifiliks nimetust tarwitati.

Edafi filmapilgu hindamine ehk wastus küsimusele: kas oli 1. detj. wäljaastumi-feks dieti tabatud? Ja D. R. wastab oma klassiwoenlase fõnadega (tuues wäljastu-mist „Sõdur“): „tunnistab ka fõdanlus, selle ametlik häälekandja („Sõdur“) otsefõhe ütleb, et „filmapilt wäljaastumiseks poliitilist dieti oli tabatud“. Peaks ifka D. R. mäletama, et ka juulis 1917 a. mõnigi fõdanlaste hääletoru hüüdis, et „filmapilt oli tabatud“, kuid kommunistid was-tasid ifka teistiti — filmapilt ei ole weel jõudnud wõimuwõtmiseks.

Ja siis lõpuks õpetab D. R. klassiwoit-luse teooriat. Ta kirjutab: „Wõitluse kiir-us, fulge pöäletungimine, waenlase pöä-jõudude purustamine, — see on esimene wõidupant. Teine wõidufindlus-tus on — masside, kui taga-w a r a j õ u d u d e kiire mobilisee-rimine (minu fõr. P. P.). Eks ta tule ifka nii wälja, nagu jündiski 1. detj. Masside mobiliseerimine — see on alles teisejärguline tegur.

Ka ajalugu wõitlis D. R. Ta kirjutab 1917 a. oktoobrirewolutsiooni kohta, et „alles fõlmandal-neljandal päewal massi-filine liitumine algas“. Ei tea, kelleks ni-metab D. R. neid töölise hulksid, kes oktoobrirewolutsiooni esimesel päewal wõit-lesid Petrogradi ja teiste linnade puulifate-l, aga mitte enamuses tööle ei rutanud, nagu Gestiis oli 1. detj. raudtee töö-kojas ja teistes wabrikutes.

Ule fõhe kuu on mõõdunud 1. detj. wõitlustest. Ei ole enam kohane, et „Klas-siwoitlus“ „lambalikult“ (nii nimetab D. R. arwustajaid) määgimise asemel wailib ja „fõlkfust“ teel jündmusi wõitlis. Neg-oleks tehtud wigu tunnistada. Ainult siis wõib D. R. oodata, et tema hüüdsõna: „Õpi waenlajest, kuidas tuleb wõideida; õpi mõõdunud wõitlustest“, teostada.

„Klassiwoitlus“ andis tähendatud kirja-tükidega pilksu näite sellest, kuidas ei tohi klassiwoitlusest jultustada.

B. Peterjon.

Trütiparandus.

Meie eilases lehes kirjanduse osakonna all S. Pöögelman: „Majanduse teaduse õpetus“ on nimekes mõned wead läbi li-betunud.

Trükitud on: Peab olema: Solutjew Solutjew. Sismonde de Sismondi Simonde de Sis-sondi. Gusnefu Duesnah. Bretmo Drentano.

Teadaanded.

Reedel, 13. webruaril f. a. kell 8 õhtul on Krasnaja 33, fm. Kingisjewa nim. Leningradi Gesti Haridusmaja

nõukogu koosolek.

Päewakorras on organisatsiooniline küsi-mus, aruanne haridusmaja felfutkorras jne. Oia wõrma on kõnustatud järgm. fm. fl.: Rirt, Teiter, Mets, Etein, Simpson Joh., Wootin, Liimas, Säre, Eljas, Pärn ja reit-laste esitajad ettevõtetest, kus üle 15 eestlase tööl, kelledest juba walimised läbi on wiidud ja haridusmajale teatud — kauba-fadam fm. Simpson, Warkfami raudtee-jaama töölada fm. Riitin, Putililowi tehas fm. Alt, Shetjabowi wabr. fl. Runge.

Haridusmaja juhataja.

Haridusmaja teatri harjutuste järjekord.

Reedel, 13. weebr.

kell 8 „Emale maantee“ 1. ja 3 w.

Wast. instrktor-organisator.

Wastutaw toimetaja: R. Trenseldt.

Wäljandaja: Gesti Kirjastuse Ühisus

Uuendage aeglasti „Edafi“ tellimisi! Suurendage „Edafi“ tellijate arwu!

Sm. W. Kingisjewa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Laupäeval, 14. weebr. ja pühapäew. 15. weebr.

Tõbus talupoeg

B. Leoni operette 3 waatuses.

Leo Fall'i muusika.

Näitejuht R. Seljat.

Muusikajuht M. Mahkats.

Lõpuks kollektiivsed mängud.

Mugus laupäeval kell 9, pühapäeval kell 8 õhtul.

Piletid, mis eelmüügil 7. ja 8. weebr. wõetud, on 14. ja 15. weebr. makswad.

Sm. W. Kingisjewa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Reedel, 13. weebr. kell 8 õhtul Ujuwastase ringi järjekordne koosolek.

W. R. P. D. kub. kom. agit.-prop. osat Gesti fetsioon.

Woltschinski ajunduses

Luuga kreisis ja ümbruskonnas wõtab „Edafi“ pääle tellimisi wõitu kooliõpetaja fm. R. Koomits.

Dr. Grünberg

Wõtanije (end. Enamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobr. prosf. nurgal, telef. 562-37 — Wastu-wõte iga päew kella 9—12 h.m. a kella 4—8 õhtul; naisderahwastele eraldi.

Braegusaja arstimisabinud. Siilis (914) ja tripper (terawaf. ja ja t.) krooniline. Snguorgaanide igakülgne arstimine.

Kusnetski haigemaja

Kusnetski haigemaja, 7. te-lef. 180—52. Wastuwõtm. fõitides spets. profeforite ja asistendite poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alakõh. wõo-bid (naisderahwastele ja fümmitamiste). Ras-tejalagfete Alumatel met. järelewaat-fonjult. tamine ja arsti. 606 tripper teraw. ja mine. 914 tripper kroonil. Snguwoimetus masf. ja eeltrif., ham-baerstim. ja fufuf. hamb. Arstide fufum. koba.

Erihaigemaja

ffemise, naiste-fümmitamise-fõite, hamba-furgu, lõrwa, nina- ja jalgahaigused. Siilis (606—914), tripper. pöiehaigused. Wastuwõtte tunnid erialadel homm. f. 9 kuni õh. f. 9 3. Suuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wil. welsker-ammaemand

S. A. Wiltun - Kolpatowa uuendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi ras-tejalagfetele, fümmitajatele, naisderahwastele. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Trowstaja 11, krt. 7. Sissefõit pa-raadufest.